

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 265/2019-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. októbra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom [REDACTED], Námestie sv. Anny 25, Trenčín, ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Pezinok sp. zn. 12 P 317/2013 zo 7. apríla 2016, rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 20 CoP 86/2016 z 26. apríla 2017 v spojení s opravným uznesením sp. zn. 20 CoP 86/2016 z 30. októbra 2017 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 34/2018 z 24. mája 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. augusta 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED],

██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 12 P 317/2013 zo 7. apríla 2016 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“), rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 20 CoP 86/2016 z 26. apríla 2017 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) v spojení s opravným uznesením sp. zn. 20 CoP 86/2016 z 30. októbra 2017 (ďalej len „opravné uznesenie“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 34/2018 z 24. mája 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol účastníkom konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 12 P 317/2013 o návrhu matky maloletého syna sťažovateľa na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému. Okresný súd napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že maloletého zveril do osobnej starostlivosti matky, ktorá bude maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok, otec je povinný prispievať na výživu maloletého mesačne sumou 400 € od 26. júla 2012 vrátane, zročné výživné na maloletého za obdobie od 26. júla 2012 do 31. marca 2016 v sume 8 800 € je otec povinný uhrádzať v mesačných splátkach 250 € spolu s bežným výživným od 1. mája 2016 vrátane, otec je povinný uhrádzať z titulu tvorby úspor mesačne sumu 200 € od právoplatnosti tohto rozsudku na osobný vinkulovaný účet maloletého, vo zvyšku návrh matky zamietá a neupravuje styk otca s maloletým.

3. Proti tomuto rozsudku sťažovateľ podal odvolanie, namietajúc najmä neupravenie styku s maloletým, neprimeranosť určenej výšky vyživovacej povinnosti a odňatie možnosti konať pred súdom, keď na žiadosť sťažovateľa okresný súd neodročil pojednávanie a vykonal ho v jeho neprítomnosti. O odvolaní sťažovateľa rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdil. V relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku sa k jednotlivým námietkam uvádza:

„Súd prvej inštancie neupravil styk otca s maloletým s prihliadnutím na závery súdneho znalca v znaleckom posudku, na vyjadrenie procesného (kolízneho) opatrovníka, ako aj na vyjadrenie maloletého. Prihliadol na to, že otec sa so synom nekontaktoval od septembra 2015 a matka nedostatočne viedla maloletého k stretávaniu sa s otcom... Súd prihliadol na názor maloletého a neupravil styk otca s maloletým.

... odvolací súd zastáva názor, že je potrebné prihliadnuť na názor maloletého, ako aj znalca, ale je nutné rešpektovať aj ustanovenie článku 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého, starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov a deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. V zmysle tohto ustanovenia bude potrebné, aby prejavil záujem a využil svoje rodičovské právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť o maloletého a snažil sa vytvoriť a trvale uskutočňovať stretávanie s maloletým, pokiaľ matka bude ochotná riešiť daný stav dohodou. V prípade, že matka nebude rešpektovať právo otca na styk s maloletým, i keď zo začiatku aj v prítomnosti matky, prípadne inej maloletému známej osobe, otec má možnosť podať návrh na príslušný súd na úpravu styku otca s maloletým. Za danej situácie, v súčasnej dobe je potrebné rešpektovať právo maloletého, že sa s otcom nechce stretávať a tak záleží na otcovi, ako si sám vybuduje vzťah s maloletým, ktorý má rovnako právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť zo strany otca.

... V tomto prípade je nepochybné, že možnosti, schopnosti a majetkové pomery otca nie sú na takej finančnej úrovni, že by nemohol svoju vyživovaciu povinnosť riadne plniť a platiť výživné určené súdom. Tvrdenie otca, že z obchodných spoločností nemá príjem, nemožno bezvýhradne prijať a tvrdenie otca nie je dostatočne preukázané potvrdením konkrétnej obchodnej spoločnosti o tom, že nepoberá žiaden príjem. Uvedené obchodné spoločnosti boli založené za účelom podnikania a podnikaním je činnosť za účelom dosiahnutia zisku. Pokiaľ otec nemá možnosť zabezpečiť peniaze na platenie výživného touto formou, musí zvážiť iné možnosti a inú formu zamestnania.

... Odvolací súd je toho presvedčenia, že je v možnostiach a schopnostiach otca prispievať na výživu maloletého určeným výživným, zohľadňujúc jeho komplexnú životnú úroveň.

V danej veci nebola dôvodná odvolacia námietka otca maloletého, že súd prvej inštancie mu svojím postupom odňal možnosť konať pred súdom...

... len samotná okolnosť, že otec maloletého sa rozhodol pre zmenu právneho zástupcu v priebehu konania, nie je dôvodom na odročenie pojednávania.

Prípadná neschopnosť zorganizovať zastupovanie účastníka na požadovanej úrovni (a teda aj účasť advokáta alebo jeho zástupcu na súdnom pojednávaní) ide na ujmu účastníka alebo advokáta, nie súdu. Otec mal po doručení predvolania na prípravu pojednávania dostatok času na (prípadnú ďalšiu) zmenu právneho zástupcu, ktorý by bol schopný v čase zostávajúcim do pojednávania oboznámiť sa s obsahom spisu a zúčastniť sa na pojednávaní.“

4. Sťažovateľ proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal dovolanie, namietajúc, že odvolací súd posúdil vec arbitrárne a vôbec sa nezaoberal jeho odvolacími námietkami o nezákonnosti výroku o zastupovaní maloletého a správe jeho majetku výlučne matkou a o neupravení styku sťažovateľa s maloletým. Ďalej namietal, že dôvodom neúčasti na pojednávaní, na ktorom súd vyhlásil rozsudok, nebola len zmena jeho právneho zástupcu, ale aj práceneschopnosť sťažovateľa a vykonaný výsluch znalca v jeho neprítomnosti považoval za vážny zásah do svojich procesných práv. V tejto súvislosti sťažovateľ uplatnil dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Sťažovateľ uplatnil aj dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP s odôvodnením, že pokiaľ súd nerozhodol o pozbavení, obmedzení alebo pozastavení výkonu rodičovských práv sťažovateľa, je ustanovenie zastupovania a spravovania majetku maloletého výlučne matkou v rozpore so zákonom č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“). K výroku o neupravení styku tiež namietal, že tento nie je zákonný vzhľadom na to, že otec jeho úpravu navrhoval a okresný súd je za takej procesnej situácie oprávnený rozhodnúť len o jeho zákaze alebo obmedzení s riadnym vysvetlením skutkových zistení odôvodňujúcich takýto závažný zásah do rodičovských práv.

5. O dovolaní sťažovateľa rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že ho odmietol ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c) a písm. f) CSP a k námietkam v podstatnom uviedol:

„Za zmätočnosťnú vadu v zmysle § 420 písm. f) C. s. p. označil dovolateľ nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu... Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, posudzujúc ho v kontexte s rozsudkom súdu prvej inštancie, bolo zrejmé, čoho sa účastníci konania domáhali a z akých dôvodov, aké boli ich vzájomné stanoviská k predmetu konania, ktoré skutočnosti mal súd za preukázané, z ktorých dôkazov vychádzal, akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil a ako vec právne posúdil. Dovolateľ preto nedôvodne argumentoval, že rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný. Odvolací súd v bodoch 36 až 71 svojho rozsudku zrozumiteľne vysvetlil, prečo považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie za vecne správne. Osobitne sa vysporiadal aj s odvolacou námietkou o odňatí možnosti otcovi konať pred súdom neodročením pojednávania konaného dňa 7.4.2016. I keď sa výslovne nezaoberal aj tvrdením otca uvedeným v odvolaní, a to že dôvodom na odročenie pojednávania mala byť aj jeho práceneschopnosť, v okolnostiach danej veci to nemožno hodnotiť ako porušenie práva na spravodlivý proces. Zo spisu je totiž zrejmé, že o odročenie pojednávania žiadala právna zástupkyňa otca len z dôvodu poskytnutia času na naštudovanie spisového materiálu, a teda nie aj z dôvodu práceneschopnosti otca. Otec sám o odročenie pojednávania z tohto dôvodu nepožiadala, ani ho nijako nedoložil. O svojej práceneschopnosti sa prvýkrát zmienil až v podanom odvolaní. Neopodstatnenou je i námietka o absencii akéhokoľvek odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu vo vzťahu k odvolacej námietke týkajúcej sa výroku rozsudku súdu prvej inštancie o zastupovaní dieťaťa a spravovaní jeho majetku matkou. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu totiž v spojení s odôvodnením rozsudku prvoinštančného súdu obsahuje citáciu (okrem iných) aj ustanovení § 28 ods. 1 a § 36 ods. 1 Zákona o rodine, z ktorých výslovne vyplýva, že súčasťou rodičovských práv je aj zastupovanie maloletého dieťaťa a správa jeho majetku, a že ak rodičia dieťaťa nežijú spolu, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv, teda aj zastupovanie dieťaťa a spravovanie jeho majetku.

... Povinnosť odôvodniť dovolanie prípustným dovolacím dôvodom v prípade dovolacieho dôvodu, ktorým sa namieta nesprávne právne posúdenie veci spočívajúce v odklone odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, znamená preto povinnosť odôvodniť aj predpoklad vyplývajúci z § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p., t. j. označiť konkrétnu ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal odvolací súd odkloniť.“

6. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou vytýka rozsudku krajského súdu jeho arbitrárnosť vo vzťahu k odvolacím námietkam o nezákonnosti dvoch výrokov rozsudku súdu prvej inštancie a napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu príliš formalistické posúdenie dovolacích dôvodov, ktoré viedlo k odopretiu práva na spravodlivý proces. K tomu uvádza:

„... rozsudok súdu prvej inštancie obsahuje dva výroky, ktoré sú v zjavnom rozpore so zákonom, a to výrok o tom, že zastupovať maloletého a spravovať jeho majetok bude len matka... a výrok o tom, že súd neupravuje styk otca s maloletým. Rozpornosť týchto výrokov rozsudku súdu prvej inštancie sťažovateľ rozobral a podrobne zdôvodnil v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie, ako aj v dovolaní... V dovolaní proti rozsudku odvolacieho súdu navyše sťažovateľ uviedol, že odvolací súd k odvolacím námietkam týkajúcim sa rozpornosti týchto výrokov s platnou právnou úpravou nezaujal vôbec žiadne stanovisko. ... Podľa sťažovateľa bol postup dovolacieho súdu... najmä vo vzťahu k druhému uplatnenému dovolaciemu dôvodu celkom neprimerane formalistický... Podľa sťažovateľa úplnou absenciou akéhokoľvek odôvodnenia potvrdzujúceho rozsudku odvolacieho súdu aj vo vzťahu k týmto dvom výrokom rozsudku súdu prvej inštancie, došlo k porušeniu práva sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivý proces a táto skutočnosť je podľa sťažovateľa z obsahu odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu celkom zrejmá a jednoznačná a preto sa sťažovateľ nestotožňuje so záverom dovolacieho súdu o neexistencii primárne uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP. Ak dovolací súd napriek týmto skutočnostiam posúdil primárne uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP ako neexistujúci, tak aj postupom dovolacieho súdu došlo k porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivý proces...

... sťažovateľ uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP založil predovšetkým na konštatovaní rozpornosti uvedených dvoch výrokov priamo so zákonom a len podporne uviedol, že o otázkach obsiahnutých v týchto výrokoch už súdy Slovenskej republiky rozhodujú ustáleno spôsobom uvedeným sťažovateľom v podanom dovolaní, teda sťažovateľ nemal dôvod označovať žiadne konkrétne rozhodnutie dovolacieho súdu, ktorá požiadavka navyše ani výslovne zo žiadneho ustanovenia CSP nevyplýva. ...postup dovolacieho súdu bol podľa sťažovateľa nezákonný (nemajúci priamu oporu v zákonnej

úprave) a navyše taký, ktorý viedol k úplnému odopretiu práva sťažovateľovi na súdnu ochranu.

... sťažovateľ v súlade s ustanovením § 432 ods. 2 CSP vo vzťahu k uvedeným dvom výrokom o zastupovaní maloletého a spravovaní majetku maloletého len matkou (ktorý je súčasťou výroku o zverení maloletého do osobnej starostlivosti matky) a o neupravení styku otca s maloletým, uviedol, že právne posúdenie veci súdom prvej inštancie, s ktorým sa odvolací súd bez akéhokoľvek odôvodnenia len stotožnil, pokladá za nesprávne a podrobne rozviedol v čom podľa jeho názoru spočíva nesprávnosť takéhoto právneho posúdenia veci a v nadväznosti na takýto právny rozbor veci len konštatoval, že ide o otázky už súdnou praxou (v rozhodovacej činnosti súdov) vyriešené. Bez ohľadu na to sťažovateľ všeobecne považuje za celkom prehnane formalistickú požiadavku dovolacieho súdu na označenie (špecifikáciu) rozhodnutí dovolacieho súdu, od ktorých by sa podľa názoru dovolateľa odklonil odvolací súd pri riešení určitej (posudzovanej) právnej otázky, keď je nepochybné, že práve dovolaciemu súdu je jeho rozhodovacia prax najlepšie známa...“

7. Sťažovateľ v závere svojej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd o nej takto nálezom rozhodol:

„1) Základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces zaručené v článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Pezinok č. 12P 317/2013-425 zo dňa 7.4.2016, rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. 20CoP 86/2016-504 zo dňa 26.4.2017 v spojení s opravným uznesením č. 20CoP 86/2016-552 zo dňa 30.10.2017 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 6Cdo 34/2018 zo dňa 24.5.2019, porušené boli.

2) Rozsudok Okresného súdu Pezinok č. 12P 317/2013-425 zo dňa 7.4.2016, rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. 20CoP 86/2016-504 zo dňa 26.4.2017 v spojení s opravným uznesením č. 20CoP 86/2016-552 zo dňa 30.10.2017 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 6Cdo 34/2018 zo dňa 24.5.2019 sa zrušujú a vec sa vracia Okresnému súdu Pezinok na ďalšie konanie.

3) [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov konania pred ústavným súdom za jeho právne zastúpenie advokátom v sume 415,51 €...“

II.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

10. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by vzhľadom na osobitné okolnosti mohla byť verejnosť konania na ujmu záujmom spravodlivosti.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

12. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd

zistuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

13. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Ústavný súd vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie práva vykonanej všeobecnými súdmi s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

15. Súčasťou minimálnych garancií procesnej povahy je (okrem iných) právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na právne a skutkovo relevantné (ťažiskové) otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a z ktorého musí byť zrejmé, bez ohľadu na to, či sa odvolací (prípadne dovolací) súd stotožní a inkorporuje odôvodnenie rozhodnutí inštančne nižších súdov, že sa zaoberal a vyjadril k esenciálnym otázkam vzťahujúcim sa na ním prejednávanú vec a neuspokojil sa bez ďalšieho so závermi inštančne nižších súdov [porovnaj napr. Helle v. Fínsko, č. 20772/92, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 19. 12. 1997, bod 60; Rajkovič v. Chorvátsko, č. 50943/99, rozhodnutie ESLP o prijateľnosti z 3. 5. 2001, bod 2].

16. Ústavný súd konštantne judikuje, že medzi obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť, preto ich porušenie tvrdené sťažovateľom posúdil spoločne (m. m. II. ÚS 71/97, IV. ÚS 331/2018).

III.

K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom okresného súdu

17. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

18. Proti napadnutému rozsudku okresného súdu mohol sťažovateľ podať odvolanie (čo aj využil), o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Ústavný preto túto časť sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

IV.

K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom krajského súdu

19. Prvoradou úlohou ústavného súdu je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti, čo je prejavom doktríny, že všeobecný súd pozná právo („iura novit curia“). Je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá dôvod doň zasahovať (m. m. I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06).

20. Podstatou sťažnostnej argumentácie sťažovateľa v tejto časti je nesprávne právne posúdenie (ne)zákonnosti výroku rozsudku súdu prvej inštancie o zastupovaní a správe

majetku maloletého výlučne matkou a o neupravení styku maloletého s otcom napriek jeho návrhu na takúto úpravu a s tým súvisiaca arbitrárnosť odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu.

21. Ústavný súd z obsahu napadnutého rozsudku citovaného v bode 4 tohto uznesenia zistil, že jeho odôvodnenie nie je arbitrárne, je ústavne akceptovateľné a procesný postup je zlučiteľný s požiadavkami základného práva na súdnu ochranu. Neupravenie styku maloletého so sťažovateľom je náležite odôvodnené a vychádza z vykonaných dôkazov, najmä zo zhodného posudku znalca, vyjadrenia kolízneho opatrovníka a názoru maloletého. V tejto súvislosti ústavný súd upriamuje pozornosť na tú skutočnosť, že ide o mimosporové konanie, kde návrhmi účastníkov konania súd nie je viazaný a postupuje ex offo vždy s prihliadnutím na záujem maloletého. Všeobecným súdom preto nemožno vytýkať nezákonnosť postupu (a o to viac neústavnosť, pozn.), ak za daných skutkových okolností dospeli k záveru, že je v záujme maloletého styk neupraviť.

22. K námietke nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu v súvislosti s výrokom o zastupovaní a správe majetku maloletého matkou ústavný súd zastáva názor, že krajský súd sťažovateľovi prezentoval správnu interpretáciu dotknutého ustanovenia § 24 ods. 1 zákona o rodine, ktoré sťažovateľ interpretoval nesprávnym extenzívnym výkladom odporujúcim aj ustálenej judikatúre týkajúcej sa predmetného ustanovenia zákona o rodine (pozri R 8/1971, R 55/1996, R 96/1967, ako aj PL. ÚS 26/05). V tejto súvislosti krajský súd v bode 43 okrem iného uvádza, že otcovi, ktorému nebolo dieťa zverené do osobnej starostlivosti, ostávajú zachované všetky rodičovské práva a povinnosti. Vo vzťahu k právnej úprave obsiahnutej v ustanovení § 24 ods. 1 zákona o rodine ústavný súd dospel k záveru (pozri PL. ÚS 26/05), že nebolo úmyslom zákonodarcu obmedziť rodičovské práva v zmysle § 38 zákona o rodine, ide len o úpravu výkonu rodičovských práv, keďže toto ustanovenie počíta iba so zásahom vyvolaným zverením dieťaťa do osobnej starostlivosti jedného z rodičov, ktorý objektívne zužuje reálne možnosti výkonu rodičovských práv pri správe majetku a zastupovaní dieťaťa v bežných veciach tým rodičom, ktorému nie je dieťa zverené do osobnej starostlivosti a ktorému ostávajú rodičovské práva v podstatných veciach v plnom rozsahu zachované. Predmetný výrok pojednáva iba o správe majetku a zastupovaní v rozsahu vecí bežnej povahy

súvisiacich s výkonom osobnej starostlivosti o zverené dieťa (obdobne III. ÚS 245/2015). Je teda úzko súvisiaci so zverením dieťaťa do osobnej starostlivosti a spolu s ním odôvodňovaný v rozhodnutiach súdov. Hľadiac na napadnutý rozsudok optikou judikatúry ústavného súdu v jednote s rozsudkom okresného súdu, ústavný súd nenachádza ústavne relevantné pnutie s označenými právami sťažovateľa.

23. Ak preskúmanie namietaného postupu, resp. rozhodnutia všeobecného súdu v rámci predbežného prerokovania vôbec nesignalizuje žiadnu možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, realnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, ústavný súd považuje takúto sťažnosť za zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, II. ÚS 104/04).

24. Z uvedených dôvodov ústavný súd tú časť ústavnej sťažnosti sťažovateľa, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu v spojení s jeho opravným uznesením, odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

V.

K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa napadnutým uznesením najvyššieho súdu

25. Sťažovateľ vytýkal vo svojom dovolaní nesprávne právne posúdenie veci súdmi prvej a druhej inštancie a ponúkol svoj právny názor o posúdení zákonnosti napadnutých výrokov. V tejto súvislosti sa žiada pripomenúť aj judikatúru ESĽP vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorej sa mimoriadny prieskum nesmie uplatňovať ako „zastreté odvolanie“ a samotná možnosť existencie dvoch právnych názorov na predmet konania nie je dôvodom na opätovné posúdenie veci (pozri napr. rozsudok ESĽP vo veci Sutyazhnik v. Rusko z 23. 7. 2009, § 33).

26. Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane pripomína (napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 159/08, IV. ÚS 596/2012, III. ÚS 365/2017), že otázku, kedy je prípustné dovolanie,

rieši zákon, t. j. ide o otázku zákonnosti, a preto posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práv sťažovateľa. To platí o to viac, že ústavný súd akceptuje, že otázka posúdenia, či sú splnené zákonné podmienky prípustnosti dovolania, patrí (v zásade) do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu (napr. IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012, II. ÚS 98/2017).

27. Vychádzajúc z uvedeného, sa úloha ústavného súdu vo veci sťažovateľa obmedzuje na posúdenie, či najvyšší súd v napadnutom uznesení dostatočným, a teda ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil svoj záver o neprípustnosti dovolania. V opačnom prípade by totiž ústavný súd nahrádzal právomoc najvyššieho súdu, čo s odkazom na jeho ústavné postavenie zjavne nie je jeho úlohou.

28. Ústavný súd preskúmal napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a dospel k záveru, že jeho odôvodnenie je ústavne akceptovateľné, poskytuje odpovede na kľúčové právne otázky a primerane reaguje na sťažovateľovu dovoláciu argumentáciu. Odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku krajského súdu v časti týkajúcej sa výroku o správe majetku a zastupovaní maloletého považoval najvyšší súd za dostatočné v spojení s rozhodnutím okresného súdu a vyhodnotil formuláciu druhého dovolacieho dôvodu ako nedostatočnú pre absenciu špecifikácie ustálenej judikatúry dovolacieho súdu, odklon od ktorej je dovolacím dôvodom.

29. Vychádzajúc z uvedených úvah, ústavný súd odmietol sťažnosť aj v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

30. V závere ústavný súd dodáva, že vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími v nej obsiahnutými návrhmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. októbra 2019